

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Юридичний факультет
Кафедра конституційного права

П.Ф. Гураль, І.Д. Софінська

Плани семінарських занять із курсу

**Громадянське суспільство в Україні:
проблеми становлення і конституційно-правове регулювання.**

для студентів 5 курсу (магістрів)

Львів 2011

Гураль П.Ф., Софінська І.Д.

Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення і конституційно-правове регулювання: Плани семінарських занять для студентів 5 курсу (магістрів) юридичного факультету. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2011. – 17 с.

Схвалено кафедрою конституційного права Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № 4 від 31 жовтня 2011 р.

Авторські права застережені

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. Еволюція ідеї громадянського суспільства.
2. Структура та функції громадянського суспільства.
3. Визначення сутності громадянського суспільства.
4. Історичні моделі громадянського суспільства.
5. Аналітичні та національні моделі громадянських суспільств.

Рекомендована література:

1. Арато Е., Коен Дж. Відродження, занепад і реконструкція концепції громадянського суспільства // Політична думка. – 1995. – № 1. – С. 25–31.
2. Бодрийар Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры. / Перевод Е. А. Самарской – М.: Культурная революция, Республика, 2006. – 269 с. – (Мыслители 20 века)
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Дослідження категорії громадське суспільство. – Львів: «Літопис», 2000.
4. Гегель Г.В.Ф. Основи філософії або природне право і державознавство / Перекл. з нім. – Київ: «Юніверс», 2000. – С. 174–280.
5. Геллнер Э. Условия свободы. Гражданское общество и его исторические соперники. Серия «Библиотека Московской школы политических исследований». – М.: «Ad marginem», 1995.
6. Громадянське суспільство / Ї. Незалежний культурологічний часопис. – 2001. – № 21. – 281 с. [Електронний ресурс] / Сайт журналу «Ї». Режим доступу: <http://www.ji-magazine.lviv.ua/index.htm>. – Дата доступу: 14.09.2011.
7. Громадянське суспільство: проблеми становлення. / В.Ф. Сіренко, В.І. Тимошенко та ін. – К.: «Логос», 1997. – 124 с.

8. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф. М. Рудича. – Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. – 2005. – 350 с.
9. Дворкін Р. Свобода, рівність, спільнота // Сучасна політична філософія. Антологія. – К.: Основи, 1998. – с. 313 – 344.
10. Держава і громадянське суспільство України: проблеми взаємодії. Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. та ін.; За ред. Кресіної І.О. – К.: «Логос», 2007. – С. 62-128.
11. Дубентон А. Громадянське суспільство в Україні: на варті демократії / Перекл. з фр. // Ї. Незалежний культурологічний часопис. – 2001. – № 22. – С. 55-70.
12. Захаров Є. Громадський контроль і права людини / Є. Захаров [Електронний ресурс] // Права Людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. Режим доступу: <http://khp.org.index.php?id=1261552395>. – Дата доступу: 14.09.2011.
13. Зеленько Г.І. Політична «матриця» громадянського суспільства: Досвід країн Вишеградської групи та України. – К.: «Знання України», 2007. – 336 с.
14. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних баченнях: Монографія. – Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 520 с.
15. Кін Дж. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення. – К.: «КІС»; «АНОД», 2000. – С. 116-120.
16. Кістяківський Б. Держава і особистість / Б. Кістяківський. Вибране. – К.: «Абрис», 1996. – С. 237.
17. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. / А.Ф. Колодій. – Львів: «Червона Калина», 2002. – С. 30-76.
18. Нозик Р. Анархия, государство и утопия / Р. Нозик; пер. с англ. Б. Пинскера под ред. Ю. Кузнецова и А. Куряева. – М.: ИРИСЭН, 2008. – 424 с.
19. Основи демократії: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А. Ф. Колодій. – Львів: «Астролябія», 2009. – С. 145-190.

20. Патеї-Братасюк М., Довгунь Т. Громадянське суспільство: сутність, генеза ідеї, особливості становлення в умовах сучасної України. – Тернопіль: «Мандрівець», 1999. – 183 с.
21. Патнем Р. Творення демократії: традиції громадської активності в сучасній Італії. – Київ: «Основи», 2001. – С. 302.
22. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії. Монографія (за ред. проф. Кудряченка А.І.). – К.: НІСД, 2007. – С.341–364.
23. Роземблом Н. Громадянські суспільства: лібералізм і моральні впливи плюралізму/І. Незалежний культурологічний часопис (Львів) – 2001. – Число 21. – С. 7-29.
24. Фукуяма Ф. Примат культури // І. Незалежний культурологічний часопис. – 2001. – Число 21. – С. 49-51.
25. Хорос В. Гражданское общество: общие подходы. // МеиМО. – 1995. - № 11.
26. Шилз Е. Нація, національність, націоналізм і громадянське суспільство. // І. 2001. № 21. С. 79 - 102.
27. Штюдемманн Д. Громадянське суспільство в Німеччині. / Газета «Дзеркало тижня», № 5 від 9 лютого 2002. // Офіційний сайт газети «Дзеркало тижня». Режим доступу: <http://dt.ua/articles/27253>. – Дата доступу: 14.09.2011.

ТЕМА 2. ІСТОРИКО-ПРАВОВІ УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. Від традиційної громади до громадянського суспільства: український досвід та його концептуалізація.
2. Міські форми громадської самоорганізації української спільноти.
3. Сільські громади.
4. Козацька демократія.
5. Духовне відродження України й зростання громадсько-політичної активності народу (середина ХІХ – початок ХХ століття).

Рекомендована література:

1. Гарасимович А. Розвиток національної самосвідомості українців (70-ті роки ХІХ ст. - 1917): Про реконструкцію громадянського суспільства в Україні. / Громадянське суспільство як здійснення свободи: центрально-східноєвропейський досвід. // За ред. А. Карася. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 1999. - С. 260-275.
2. Гураль П. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження: Монографія. / П.Ф. Гураль - Львів: ЛьвДУВС, «Край», 2008. - С. 7-63, 169-193, 218-265.
3. Драгоманов М. Переднє слово // М.П. Драгоманов. Вибране. - К.: «Либідь», 1991. - С. 276- 327.
4. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних баченнях: Монографія. - Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. - С. 242-250.
5. Кістяківський Б. Держава і особистість / Б. Кістяківський. Вибране. - К.: «Абрис», 1996. - С. 252.
6. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. - Львів: «Червона Калина», 2002. - С. 77-155.
7. Кравченко П.А. Вітчизняний культурно-історичний досвід у системі сучасного державотворення. - К.: «Генеза», 2001. - 332с.
8. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізненого націєтворення. - К.: Критика, 2000. - 303 с.
9. Рябчук М. Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і «розбудова держави». - К.: «Критика», 2000. - 271 с.
10. Франко І. Що таке громада і чим вона повинна бути. /І.Я. Франко. Твори в 50-ти томах. Т. 44, кн. 2. - К.: «Наукова думка», 1984. - С. 175.
11. Шпорлюк Р. Досліджуючи драму історії, або національні шляхи до сучасності / Р. Шпорлюк // Зустрічі. - 1991. - № 2 - С. 79-87.

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ОСНОВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЙОГО РОЗВИТКУ

1. Формування правових основ інституалізації громадянського суспільства.
2. Громадянське суспільство у концепції Конституції України, схваленої Верховною Радою УРСР 19.06.1991 р.
3. Громадянське суспільство у проектах чинної Конституції України (1992-1996 р.р.)
4. Аналіз окремих законопроектів, у яких були визначені правові основи створення і розвитку громадянського суспільства.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Баймуратов М., Долженков О. Шлях до громадянського суспільства. – Газета «День», № 155 від 31.08.2001.
2. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: «Парламентське видавництво», 2006. – С. 226–244.
3. Зубар М. Законотворчість замість самоорганізації? / Газета «День», № 136 від 2.08.2001.
4. Конституційне право України: Підручник для студентів ВНЗ / За ред. академіка АПрН України, доктора юридичних наук, професора Ю.М. Тодики, доктора юридичних і політичних наук, професора В. С. Журавського. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 544 с.
5. Концепція нової Конституції України, схвалена Верховною Радою Української РСР 19 червня 1991 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1213-12>. Дата доступу: 14.09.2011.
6. Проект Закону України «Про громадянське суспільство в Україні» (автор О. Мучнік) / Газета «Голос України», 2002, № 187 від 11.10.2002. – С. 10–11.
7. Кульчицький С. Громадянське суспільство в радянській гамівній сорочці / Газета «День», № 166–168 від 17–19 вересня 2008.

8. Пасько І.Т., Пасько Я.І. Громадянське суспільство і національна ідея: Україна на тлі європейських процесів. Компаративні нариси / НАН України; Центр гуманітарної освіти. – Донецьк : «Східний видавничий дім», 1999. – 184 с.
9. Політичний портрет України / Часопис фонду «Демократичні ініціативи». – 2005. – № 32. – 97с.
10. Проект конституції в редакції від 26.10.1993 р., Розділ III. Громадянське суспільство і держава. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1213-12&p=1316069953660449>. -Дата доступу: 14.09.2011.
11. Проект Конституції України - 2010 Всеволода Речицького від 13.06.2010 р. [Електронний ресурс] / Сайт Sumy News Media Group. Режим доступу: <http://tv.sumynews.com/politics/item/699-proekt-konstytucziyi-ukrayiny-%E2%80%932010-vsevoloda-rechyczkogo.html>. - Дата доступу: 14.09.2011.
12. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / за ред. Ю.М. Тодики – Х.: «Право», 2009. – С.
13. Речицький В. Ми не повинні контролювати символи й ідеї [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://novaera.te.ua/news.php/news.php?readmore=104>. Дата доступу: 14.09.2011.
14. <http://www.day.kiev.ua/>

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

1. Держава і об'єднання громадян (асоціації, громадські організації, конгреси, рухи, спілки, фонди, тощо).
2. Взаємодія держави і політичних партій: проблеми удосконалення.
3. Релігійні організації (релігійні братства, згромадження, монастирі, управління, центри, тощо) і держава: організаційно-правова взаємодія.
4. Взаємодія держави і молодіжних організацій: проблеми удосконалення.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/266/>. – Дата доступу: 14.09.2011.
2. Бевз Т.А. Партія національних інтересів і соціальних перспектив (Політична історія УПСР) / Монографія. – К.: ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 587 с.
3. Беллами Р. Три моделі прав і громадянства. Лібералізм: антологія. – К.: «Смолосип», 2002. – С. 974 – 997.
4. Взаємодія держави та інститутів громадянського суспільства. Роз'яснення, Міністерства юстиції України від 3 березня 2011 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства юстиції України. // Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/0/33679>. – Дата доступу: 14.10.2011.
5. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: «Парламентське видавництво», 2006. – С. 226–244.
6. Громадянське суспільство як здійснення свободи: центрально-східноєвропейський досвід / За ред. А. Карася. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 1999. – С. 240-250, 294-298, 329-348.
7. Держава і громадянське суспільство України: проблеми взаємодії. Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. та ін.; За ред. Кресіної І.О. – К.: «Логос», 2007. – С. 12-61, 129-165.
8. Довідник неурядових організацій України. – К.: Каунтерпарт, 1997.
9. Дюверже М. Политические партии. / Пер. с франц. – М.: «Академический Проект», 2000. – 538 с.
10. Журнал «Громадянське суспільство» [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. // Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=index&catid=42>. – Дата доступу: 14.09.2011.
11. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і некласичних баченнях: Монографія. – Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С. 466-481.

12. Лациба М.В. Чому нам потрібен новий закон «Про громадські організації» / М.В. Лациба, О.Ю. Вінніков, М.М. Слюсаревський; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К.: 2008, – С. 6.
13. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством. Проект Міністерства юстиції України.
14. Рябчук М. «Дилеми українського Фауста: громадянське суспільство і «розбудова держави». – К.: «Критика», 2000. – 271 с.

Нормативно-правові акти:

1. Про об'єднання громадян. Закон України № 2460-ХІІ від 16.06.1992 р. (Відомості ВРУ, 1992, №34, ст. 504)
2. Про політичні партії в Україні. Закон України № 2365-ІІІ від 5.04.2001 р. (Відомості ВРУ, 2001, №23, ст. 118)
3. Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності. Закон України № 1045-ХІV від 15.09.1999 р. (Відомості ВРУ, 1999, №45, ст. 397)
4. Про свободу совісті та релігійні організації. Закон України № 987-ХІІ від 23.04.1991 р. (Відомості ВРУ, 1991, №25, ст. 283)

ТЕМА 5. КОНСТИТУЦІЙНА ГАРАНТІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

1. Виключне право власності народу України на все національне багатство.
2. Проблеми гарантій кожному громадянину користуватися природними об'єктами права власності народу України.
3. Земля, як основне національне багатство, що перебуває під охороною держави і потребує оптимального використання.
4. Плюралізм та рівноправність форм власності, що визначають основні принципи господарювання.

Рекомендована література:

1. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/266/>. - Дата доступу: 14.09.2011.
2. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг. ред. Ф.М. Рудича. - К.: «Парламентське видавництво», 2006. - С. 226-244.
3. Держава і громадянське суспільство України: проблеми взаємодії. Монографія / Кресіна І.О., Скрипнюк О.В., Коваленко А.А., Перегуда Є.В. та ін.; За ред. Кресіної І.О. - К.: «Логос», 2007. - С. 243-276.
4. Заставний Ф.Д. Проблеми депресивності в Україні (соціально-економічної, екологічної, демографічної). - Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006. - С. 31-66, 238-258.
5. Коментар до Конституції України. - Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. - 376 с. (ст.ст. 13,14).
6. Кремень В., Ткаченко В. Україна: шлях до себе. Проблеми суспільної трансформації. Розділ III. Глава I. Становлення громадського суспільства. - К.: Видавничий центр «Друк», 1998. - С. 314-344.
7. Розвиток механізмів залучення громадськості до заходів протидії корупції в Україні. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/266/>. - Дата доступу: 14.09.2011.
8. Хабриева Т.Я., Чиркин В.Е. Теория современной конституции. - Москва: «Норма», 2005. - 310 с.

ТЕМА 6. ЗАВДАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ З РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ГУМАНІЗМУ І СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ

1. Забезпечення права громадян на соціальний захист та його удосконалення.
2. Організаційно-правове забезпечення права громадян на достатній рівень життя для себе і своєї сім'ї.
3. Забезпечення права громадян на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.
4. Організаційно-правове забезпечення права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг.ред. Ф.М. Рудича. – К.: «Парламентське видавництво», 2006. – С. 226–244.
2. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. – С. 45–105.
3. Людський розвиток в Україні: мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
4. Майданік І.П. Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. – 176 с.
5. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії. Закон України № 2017-III від 5 жовтня 2000 року // Відомості Верховної Ради України від 01.12.2000 – 2000 р., № 48, ст. 409.
6. Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України; За ред. Л.М. Черенько. – К.: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2006. – 428с.
7. Ролз Дж. Теорія справедливості [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.kant.narod.ru/rawls.htm>. – Дата доступу: 14.09.2011.

ТЕМА 7. СІМ'Я, ЯК ПРИРОДНИЙ ОСНОВНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ОСЕРЕДОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЇЇ ЗАХИСТ ДЕРЖАВОЮ

1. Сутність сім'ї та особливості її функціонування в сучасних умовах.
2. Стан та напрями розвитку нормативно-правової бази щодо сім'ї.
3. Соціальні гарантії та допомога сім'ям. Охорона здоров'я сім'ї.
4. Основні напрями вдосконалення сімейної політики в Україні.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/266/> – Дата доступу: 14.09.2011.
2. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг.ред. Ф.М. Рудича. – К.: «Парламентське видавництво», 2006. – С. 226-244.
3. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. – С. 45-105.
4. Молодіжна сімейна політика в Україні. / Ничипоренко С.В. – Умань: Видавець «Сочінський», 2011. – 217 с.
5. Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. – К.: ТОВ «Основа-Принт», 2009. – 248 с.
6. Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації в Україні. – К.: АДЕФ-Україна, 2008. – 256 с.

ТЕМА 8. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ГАРАНТІЙ ВІЛЬНОГО ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ, НАУКИ, КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. Забезпечення державного розвитку дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти.

2. Державна гарантія громадянам України свободи літературної, художньої, наукової та технічної творчості.
3. Забезпечення державного права на свободу світогляду і віросповідання.
4. Охорона історико-культурної спадщини в Україні.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/412/> - Дата доступу: 14.09.2011.
2. Фукуяма Ф. Примат культури // Ї. Незалежний культурологічний часопис. – 2001. – ч. 21. – С. 48–57.
3. Шнаппер Д. Спільнота громадян. Про модерну концепцію нації / Пер. з французької Р. В. Мардера; Худож.-оформлювач А. С. Ленчик. – Харків: «Фоліо», 2007. – 223 с.

**ТЕМА 9. УКРАЇНСЬКА МОВА, ЯК КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗАСІБ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, ГАРАНТОВАНИЙ
КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ**

1. Комунікативний та демографічний параметри української мови.
2. Мовна ситуація в сучасній Україні.
3. Законодавча база функціонування української мови.
4. Питання удосконалення конституційно-правового регулювання функціонування української мови.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

4. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/412/> - Дата доступу: 14.09.2011.

5. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. – С. 45–105.
6. Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2008. – 398с.
7. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. – К.: «Світогляд», 2005. – 315 с.
8. Нагорна Л.П. Регіональна ідентичність: український контекст. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2008. – 405 с.

ТЕМА 10. УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ, ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА РУХІВ

1. Поняття, види та завдання засобів масової інформації.
2. Конституційно-правове регулювання діяльності засобів масової інформації.
3. Конституційне право громадян на інформацію (доступ до інформації).
4. Інформаційна безпека України.
5. Питання удосконалення засобів масової інформації.

Рекомендована література і нормативно-правові акти:

1. Аналітичні записки Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. // Режим доступу: <http://niss.gov.ua/articles/412/> – Дата доступу: 14.09.2011.
2. Бодрийяр Ж. В тени молчаливого більшинства, или конец социального / Перевод с фр. Н. В. Сулова. – Екатеринбург: Издательство Уральского университета, 2000.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Дослідження категорії громадське суспільство. – Львів: «Літопис», 2000.
4. Етнополітична культура в Україні: реалії та виклики часу. – К.: ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України, 2010. – С. 170–186.

5. Кін Дж. Громадянське суспільство. Старі образи, нове бачення. – Київ: «КІС»; «АНОД», 2000. – 191 с.
6. Колодій А.Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні. Монографія. – Львів: «Червона Калина», 2002. – 276 с.
7. Свобода говорити // Газета «Дзеркало тижня». – 2008. – № 40 (719). – 25-31 жовтня. – С. 81.

Навчальне видання

Гураль Павло Федорович
доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права
Софінська Ірина Дмитрівна
асистент кафедри конституційного права

**ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ (МАГІСТРІВ) ЮРИДИЧНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ**

Відповідальний за випуск – доцент Л.В. Бориславський
Комп'ютерний набір – І.Д. Софінська
Макетування –.....
Умовних друкованих аркушів – Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету Львівського
національного університету імені Івана Франка.
79000, м.Львів, вул. Січових Стрільців, 14.
E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua